

§ 422

Dnr KS 2018/01221-1.5.2

Beslut - Motion från (M) om att införa tidsbegränsade hyreskontrakt för nyanlända med uppehållstillstånd

Beslut

Förslag till kommunfullmäktige:

1. Motionen bifalls.

Reservation

Anna Maria Romlid (V) reserverar sig mot beslutet till förmån för eget förslag.

Särskilt yttrande

Anders Teljebäck (S), Vicki Skure-Eriksson (C), Jacob Axelson (L) och Markus Lindgren (MP) inkommer med särskilt yttrande enligt följande:

"Vi majoritetspartier (S), (L), (C) och (MP) delar inte moderaternas syn att det ska vara speciella kontrakt för nyanlända. Tvärtom menar vi att alla som har sociala kontrakt ska behandlas lika.

Några av de kommuner som moderaterna hänvisar till har haft för avsikt att få människor att lämna kommunen. Vi tar avstånd från ett sådant agerande.

I samtliga beslut och åtgärder som berör barn direkt eller i förlängningen ska ett perspektiv som sätter barnen i centrum beaktas.

Individ- och familjenämnden har i samband med arbetet kring sitt underskott sett över riktlinjen för sociala bostäder. Nämnden har i sin riktlinje slagit fast att alla ska behandlas lika och att alla sociala kontrakt är andrahandsuthyrningar om två år med möjlighet att förlängas till högst fyra år, under förutsättning att behovet som låg till grund för beslutet fortfarande kvarstår.

Besittningsskyddet avtalas bort och om behovet av bostad kvarstår efter de fyra åren ska ny lägenhet erbjudas. Bostad först är undantaget – om boendet fungerar över tid, ska nämnden verka för att personen får teckna ett första-handskontrakt. De som beviljas denna insats har ofta omfattande problematik och kan ha svårt att fungera i ny bostad och ny omgivning.

För att ett socialt kontrakt ska beviljas ska följande förutsättningar vara uppfyllda:

- Den enskilde (eller familjen) är helt bostadslös
- Den enskilde har speciella svårigheter att på egen hand skaffa bostad och tillhör en särskilt utsatt grupp
- Situationen kan inte ordnas på egen hand, trots att den enskilde har försökt
- Den enskilde bedöms klara ett eget boende, eventuellt med hjälp och stöd
- Den enskilde står i kö för att erhålla eget kontrakt

- Barns bästa ska alltid beaktas

Nämnden måste i varje enskilt fall bedöma om personen/personerna har sådana speciella svårigheter att på egen hand skaffa en bostad som kan medföra att nämnden är skyldig att tillgodose det långsiktiga behovet av bostad. Alla kontraktsformer kräver ett biståndsbeslut och ska kompletteras med en genomförandeplan.

När det gäller nyanlända så ska behovet efter två år bedömas på samma sätt som vid ansökan om socialt boende utifrån socialtjänstlagen och barnperspektivet ska alltid beaktas.

Vi majoritetspartierna (S), (L), (C) och (MP) står bakom nämndbeslutet. På detta sätt får vi en likabehandling för alla som får sociala kontrakt. Vi ska inte ställa människor utan bostad, men vi ser också att det är viktigt med ett eget ansvar för sitt boende."

Ärendebeskrivning

Eleonore Lundkvist (M) och Stefan Lindh (M) har i en motion med rubriken Motion från (M) om att införa tidsbegränsade hyreskontrakt för nyanlända med uppehållstillstånd föreslagit att kommunfullmäktige beslutar att införa tidsbegränsade hyreskontrakt för nyanlända med uppehållstillstånd i de bostäder som staden tillhandahåller och som omfattas av bosättningslagen.

Kommunfullmäktige har den 3 maj 2018 § 158 remitterat motionen till kommunstyrelsen för beredning.

Motionen har remitterats till Individ- och familjenämnden och behandlades vid kommunfullmäktiges sammanträde den 7 mars 2019.

Kommunfullmäktige beslutade att återremittera ärendet till individ- och familjenämnden för vidare handläggning och ett mer utförligt yttrande.

Sedan individ- och familjenämnden förra året (2018) beslutade att föreslå avslag på motionen har en översyn av arbetet med sociala bostäder/kontrakt gjorts. Av nämndens yttrande framgår att nyanlända numera beviljas tidsbegränsade bostäder.

Kommunstyrelsen föreslår att motionen bifalls mot bakgrund av nämndens reviderade riktlinjer.

Stadsledningskontoret har till kommunstyrelsen lämnat följande förslag till beslut:

Förslag till kommunfullmäktige:

1. Motionen bifalls.

Yrkanden

Markus Lindgren (MP), Anders Teljebäck (S), Jacob Axelson (L), Monica Stolpe Nordin (C), Eleonore Lundkvist (M), Samuel Stengård (KD) och Emil Thessén (SD) yrkar bifall till stadsledningskontorets förslag.

Anna Maria Romlid (V) yrkar avslag på stadsledningskontorets förslag.

Proposition

Ordföranden finner att det finns två förslag till beslut, dels Markus Lindgrens (MP) med fleras förslag, dels Anna Maria Romlids (V) förslag. Ordföranden föreslår en propositionsordning där de två förslagen ställs mot varandra. Kommunstyrelsen godkänner föreslagen propositionsordning varvid den genomförs. Ordföranden finner att kommunstyrelsen beslutar i enlighet med stadsledningskontorets förslag.

Kopia till

Individ- och familjenämnden

Kommunstyrelsen
Ylva Wretås
Epost: ylva.wretas@vasteras.se

Kopia till
Individ- och familjenämnden

Kommunstyrelsen

Svar på Motion från (M) om att införa tidsbegränsade hyreskontrakt för nyanlända med uppehållstillstånd

Förslag till beslut

Förslag till kommunfullmäktige:

1. Motionen bifalls.

Ärendebeskrivning

Eleonore Lundkvist (M) och Stefan Lindh (M) har i en motion med rubriken Motion från (M) om att införa tidsbegränsade hyreskontrakt för nyanlända med uppehållstillstånd föreslagit att kommunfullmäktige beslutar att införa tidsbegränsade hyreskontrakt för nyanlända med uppehållstillstånd i de bostäder som staden tillhandahåller och som omfattas av bosättningslagen.

Kommunfullmäktige har den 3 maj 2018 § 158 remitterat motionen till kommunstyrelsen för beredning.

Motionen har remitterats till Individ- och familjenämnden och behandlades vid kommunfullmäktiges sammanträde den 7 mars 2019.

Kommunfullmäktige beslutade att återremittera ärendet till individ- och familjenämnden för vidare handläggning och ett mer utförligt yttrande.

Sedan individ- och familjenämnden förra året (2018) beslutade att föreslå avslag på motionen har en översyn av arbetet med sociala bostäder/kontrakt gjorts. Av nämndens yttrande framgår att nyanlända numera beviljas tidsbegränsade bostäder.

Kommunstyrelsen föreslår att motionen bifalls mot bakgrund av nämndens reviderade riktlinjer.

§ 393

Dnr IFN 2018/00352-1.7.1

Remiss - Motion från (M) om att införa tidsbegränsade hyreskontrakt för nyanlända med uppehållstillstånd

Beslut

Individ- och familjenämnden antar yttrandet som sitt eget och överlämnar det till kommunstyrelsen.

Ärendebeskrivning

Moderaterna (M) har 180503 inkommit med en motion med rubriken ”Inför tidsbegränsade hyreskontrakt för nyanlända med uppehållstillstånd”. De båda motionärerna föreslår att kommunfullmäktige ska besluta att införa tidsbegränsade hyreskontrakt för nyanlända med uppehållstillstånd i de bostäder som staden tillhandahåller och som omfattas av Lag 2016:38 om mottagande av vissa nyanlända invandrare för bosättning (bosättningslagen). Vid sitt sammanträde 180823 behandlade individ- och familjenämnden ärendet. Nämnden beslutade att godkänna det föreslagna yttrandet som sitt eget och överlämna det till kommunstyrelsen. I yttrandet föreslogs ett avslag på motionen.

Vid kommunfullmäktiges sammanträde 190307 behandlades motionen. Fullmäktige beslutade att återremittera ärendet till individ- och familjenämnden för vidare handläggning och ett mer utförligt yttrande.

Sedan IFN förra året beslutade att föreslå avslag på motionen har en översyn av arbetet med sociala bostäder/kontrakt gjorts. Av bifogat yttrande framgår att nyanlända numera beviljas tidsbegränsade bostäder.

Yrkanden

Marcus Jacobson (M) yrkar bifall till förvaltningens förslag till beslut.

Proposition

Ordföranden finner att nämnden ställer sig bakom Marcus Jacobsons (M) yrkande.

Kopia till

Kommunstyrelsen

Individ- och familjeförvaltningen
Gunilla Westberg
Epost: gunilla.westberg@vasteras.se

Individ- och familjenämnden

Yttrande Remiss - Motion från (M) om att införa tidsbegränsade hyreskontrakt för nyanlända med uppehållstillstånd

Bakgrund

Moderaterna (M) har 180503 inkommit med en motion med rubriken ”Inför tidsbegränsade hyreskontrakt för nyanlända med uppehållstillstånd”. De båda motionärerna föreslår att kommunfullmäktige ska besluta att införa tidsbegränsade hyreskontrakt för nyanlända med uppehållstillstånd i de bostäder som staden tillhandahåller och som omfattas av Lag 2016:38 om mottagande av vissa nyanlända invandrare för bosättning (bosättningslagen). Vid sitt sammanträde 180823 behandlade individ- och familjenämnden ärendet. Nämnden beslutade att godkänna det föreslagna yttrandet som sitt eget och överlämna det till kommunstyrelsen. I yttrandet föreslogs ett avslag på motionen.

Vid kommunfullmäktige sammanträde 190307 behandlades motionen. Fullmäktige beslutade att återremittera ärendet till individ- och familjenämnden för vidare handläggning och ett mer utförligt yttrande.

Sedan IFN beslutade att föreslå avslag på motionen har en översyn av arbetet med sociala bostäder/kontrakt gjorts. Nedan beskrivs de grupper som kan komma ifråga för en social bostad liksom de förutsättningar som då ska vara uppfyllda för att en sådan ska beviljas med stöd av socialtjänstlagen (SoL).

Förutsättningar för att beviljas ett socialt kontrakt

För att ett socialt kontrakt ska beviljas ska följande förutsättningar vara uppfyllda:

- Den enskilde (eller familjen) är helt bostadslös
- Den enskilde har speciella svårigheter att på egen hand skaffa bostad och tillhör en särskilt utsatt grupp
- Situationen kan inte ordnas på egen hand trots att den enskilde har försökt
- Den enskilde bedöms klara ett eget boende, eventuellt med hjälp och stöd
- Den enskilde står i kö för att erhålla eget kontrakt och söker aktivt bostad
- Barns bästa ska alltid beaktas

Särskilt utsatta grupper

Personer med missbruk

Personer med missbruk avser personer där missbruket medför ett behov av stöd i boendet på sin väg mot drogfrihet. Kan även avse personer som behöver stöd för att bibehålla nykterhet. Det är viktigt att bedöma den enskildes motivation och ansvarstagande, att den som söker vill ha hjälp att bli fri från sitt missbruk. Missbruket i sig utgör ingen rätt till bistånd i form av boende. Finns inga speciella svårigheter hos personen, såsom att söka bostad på egen hand, föreligger inte rätt till bistånd.

Personer som på grund av ekonomiska svårigheter/skulder inte accepteras av hyresvärd

Avser personer som har skulder som på grund av omfattning och innehåll inte är möjliga att åtgärda på överskådlig tid. Personen har uttömt alla egna möjligheter, sökt olika lösningar under en längre tid (oftast flera år). Enbart ekonomiska skulder är inte grund för att beviljas bistånd till boende. En förutsättning är också att det finns en social problematik.

Barnfamiljer

Att vara förälder utgör i sig ingen rätt till bistånd i form av boende. Har föräldern inga speciella svårigheter att söka bostad på egen hand, föreligger inte rätt till bistånd i form av bostad. Speciella svårigheter kan ex vis vara stora skulder kombinerat med social problematik.

Hemmaboende ungdomar som har mycket speciella skäl till att flytta hemifrån

Enligt allmän praxis är det skäligt att den unge bor hemma fram till denne har egna ekonomiska möjligheter att flytta till egen bostad. I vissa rättsfall nämns 25 år men det är ingen absolut ålder. För att en ungdom skall beviljas ekonomiskt bistånd till hyra för att flytta hemifrån skall mycket speciella skäl föreligga.

Familjehemsplacerade barn över 18 år

Enligt praxis har socialtjänsten ett ansvar för de barn som genom samhället långvarigt har placerats utanför vårdnadshavares omsorg. Det innebär att man skall se välvilligt på att den unge skall kunna avsluta gymnasiestudier men även i vissa fall erbjuda lämpligt boende efter avslutade studier.

Boendebistånd efter kriminalvård

Personer som bedöms behöva stöd i att erhålla en bostad efter avtjänat straff för att minska risken för återfall i kriminalitet. Bostaden skall utgöra en del i en rehabiliteringsprocess.

Våld i nära relation

Avser främst personer där det bedöms finnas behov av skyddat boende. Möjligheterna att flytta på förövaren i stället för den som är offer bör beaktas i utredningen.

Förhandsbesked enligt SoL 2a kap 8 § p 2

Om en person på grund av våld eller andra övergrepp behöver flytta till en annan kommun men inte kan göra det utan att de insatser som hen behöver lämnas, har hen rätt att ansöka om bostad i annan kommun.

Nyanlända

Nyanlända invandrare tillhör inte någon av de särskilda grupper som IFN ansvarar för utifrån SoL. Kommunerna har dock, enligt bostättningslagen, en skyldighet att ordna bostad åt nyanlända inom två månader efter avisering. Av lagstiftningen framgår inte vilken boendeform en kommun är skyldig att tillhandahålla, inte heller att boendet måste vara permanent. Enligt IFN:s reglemente ansvarar nämnden för det kommunala flyktingmottagandet och därmed för att tillhandahålla bostäderna.

Nyanlända som anvisas till Västerås ska erhålla andrahandskontrakt som tidsbegränsas till två år. Om den nyanlända inte efter två år kunnat ordna eget boende ska behovet av fortsatt boende bedömas på samma sätt som vid ansökan om social bostad utifrån socialtjänstlagen.

Yttrande

I samband med en översyn av arbetet med sociala bostäder har IFN beslutat om en ny riktlinje. Av den nya framgår att nyanlända framöver, liksom de grupper där nämndens yttersta ansvar för kommuninvånarna träder in, ska erhålla tidsbegränsade kontrakt under två år med möjlighet till förlängning under ytterligare två år under förutsättning att behovet som låg till grund för beslutet kvarstår. Om behovet kvarstår efter fyra år ska ny bostad anvisas. I den mån det behövs ska stöd och hjälp att söka egen bostad lämnas. Det är en anpassning som innebär att kommuninvånare behandlas lika, utan att för den skull göra avkall på den rätt till bistånd som kan föreligga för särskilt utsatta grupper.

Eftersom beslut om bistånd till social bostad alltid grundar sig på en individuell bedömning är det viktigt att poängtera att barnens perspektiv ska beaktas och i den nya riktlinjen beskrivs det enligt nedan.

Barnperspektiv

I samtliga beslut och åtgärder som direkt eller i förlängningen berör barn ska ett perspektiv som sätter det enskilda barnet i centrum beaktas. Allt arbete ska bedrivas i enlighet med FN:s konvention om barnets rättigheter. Arbetet ska också följa bestämmelserna i 1 kap 2§ SoL om att särskilt beakta barnets bästa. Samt 11 kap 10 § SoL om barnets rätt att komma till tals.

Barnperspektivet innebär att arbetet ska göras med särskild beaktan av barnets situation, behov, intressen och åsikter. I det ingår att göra en bedömning av vilka konsekvenser ett visst beslut kan få för barnet. Detta innebär att värdera vilka följder olika beslut får för barnet, utan att för den sakens skull ta över föräldrarnas ansvar. Att vara förälder utgör i sig ingen rätt till bistånd i form av boende. Förälders förmåga att söka bostad på egen hand måste utgöra en del i prövningen. Vilka överväganden som gjorts, och hur dessa påverkar beslutet ska alltid dokumenteras.

Den förändrade riktlinjen förväntas inte innebära ökade kostnader för IFN.

Inför tidsbegränsade hyreskontrakt för nyanlända med uppehållstillstånd

Under 2016 trädde en ny lag i kraft som innebär att kommuner ska ta emot ett visst antal nyanlända som fått uppehållstillstånd och erbjuda dem SFI-undervisning och bostad.

Västerås stad har uppfyllt sitt åtagande och under 2016 och 2017 har kommunen hyrt ut 183 lägenheter samt 39 rum åt nyanlända. Dessa kontrakt saknar dock tidsbegränsning. Samtidigt är den så kallade etableringsfasen, den tid då dessa nya invånare kan få ersättning för att delta i Arbetsförmedlingens program, begränsad till två år.

Det råder en stor efterfrågan på hyresrätter i Västerås och Mimers kö är lång. När det handlar om vuxna, arbetsföra individer bör kommunen behandla alla lika, i enlighet med lagstiftningen, även när det gäller bostadsmarknaden. Moderaterna tror på individens förmåga att ta ansvar, både för sin egen försörjning men också för sin bostadssituation. Som nyanländ får man mycket information om hur samhället fungerar, där bör också information om hur man söker bostad ingå.

Det är rimligt att Västerås stad ska hjälpa till med bostad under en tvåårsperiod, under den så kallade etableringsfasen, men därefter bör nyanlända med uppehållstillstånd jämföras med övriga invånare och själva ordna boende. Därför behöver tidsbegränsade hyreskontrakt införas. Denna modell finns i en mängd kommuner, bland annat Stockholm, Täby och Vellinge.

Med anledning av ovanstående föreslås kommunfullmäktige besluta

Att kommunfullmäktige beslutar att införa tidsbegränsade hyreskontrakt för nyanlända med uppehållstillstånd i de bostäder som staden tillhandahåller och som omfattas av bostättningslagen.

Eleonore Lundkvist (M)

Stefan Lindh (M)